

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyre szón ár 4 fill.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendkívül alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. Ide küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirdetések.

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMŰVELŐDESI ÉS KOZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** — Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

Polgármesteri jelentés az 1906. évről.

Beterjeszve Debreczen sz. kir. város 1907 szeptember hónap 27-ikén tartott rendes közgyűléshez.

(Folytatás.)

Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalata.

Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalatának, mint külön kezelt intézménynek 1906. évi zárószámadása az üzem életrevalóságáról kedvező képet nyújt. A nyomda vállalat az 1905. évi 2419 megrendelésre elszállított 118,399 kor. 35 fill. értékű nyomtatvánnyal szemben az 1906. évi folyamán 138,017 kor. 34 fillér értékű nyomtatványt készített 2707 megrendelésre. Tehát úgy a megrendelők száma, mint az üzleti forgalom, lényegesen emelkedett, ami azt bizonyítja, hogy a vállalat szilárd alapokon nyugszik.

A 138,017 korona 34 fillér üzleti forgalomból magánosok részére készült 111,712 kor. 27 fillér értékű nyomtatvány, Debreczen sz. kir. város részére pedig 21,775 kor. 46 f. értékű nyomtatvány, aminek értékét bőven fedezi az ez évben elért tiszta nyereség. Ezenkívül részint közgyűlési, részint tanácsai határozat alapján 4469 kor. 61 fillér értékű ingyen nyomtatvány készült. Az évi mérleg 31,577 kor. 85 fillér tiszta nyereséget mutat, amely 500 K-val kevesebb az elmúlt év nyereségénél, ezen kevesebb nyereség azonban onnan származott, mivel 1906-ban az összes nyomdai alkalmazottak munkabére 15%-kal emelkedett.

A mérleg-számla 1906. évről a következő:

Vagyon	Egyenként		Összesen		Téher	Egyenként		Összesen	
	K	l.	K	l.		K	l.	K	l.
Készpénz . . .	5357	51			Debreczen város tőke. . .				106000
Debreczeni Előf. Takarékp. . .	7300	—			Tartalék-alap . .	24000			
Letét	200	—	12857	71	Rendk. tartalék .	1000			
Felzerelés . . .			102000		Kétes adós. tart.	2422	15	27429	15
Adások			35069	50	Hitelezők				8737
Áruk			23310	67	Nyereség				31577
			173737	88					173737

Megjegyzem, hogy a felügyelő-bizottság az év folyamán 16 ülést tartott s azoknál a felügyelő-bizottság tagjai az ellenőrzés és felügyelet gyakorása végett soronként megjelentek a nyomdahiataliságban és személyesen győződtek meg a vállalat helyes vezetéséről és működéséről.

A városi szegényház állapota 1906-ban.

Városunk nagy áldozatokkal fentartott szegényháza az 1906. évben is teljesítette emberbaráti és emberszerető hivatását. Az év folyamán ápolás és ellátás alatt volt férfi 119, nő 46, összesen 165 egyén. Vallás szerint ref. vallású volt 148, róm. katolikus 14, görög katolikus 2, ágostai evangélikus 1; illetőségére nézve debreczeni illetőségű volt 105 férfi, 42 nő, idegen illetőségű férfi 4, nő 4; az év folyamán a nehéz szenvedések és aggkor sulya alatt meghalt 13 férfi és 9 nő. Kibocsátott az év folyamán az eltartásra képes gyermekekhez: 10 férfi és 1 nő; önként távozott 20 férfi és 5 nő; az év végéig ápolás alatt maradt férfi 72, nő 27, összesen 99 egyén.

A szegények egyszerű, de egészséges táplálkozásban részesültek és egészséges, száraz, világos szobákban nyertek elhelyezést. A betegek szeretetteljes ápolásban és orvosi segélyben részesültek, míg az egészségesek és munkabírók az intézet kertjében dolgoztak, tollfosztást végeztek és társaik ruháit javígtatták.

Élelmezésre az év folyamán 17,110 korona 81 fillér fordítottat, mely összegből debreczeni illetőségű ápolott tartási díjának megtérülése címén befolyt 240 kor. 08 fillér; idegen illetőségű ápolott tartása címén 1014 korona 83 fillér s így az alamizna váltás-alapot 15,855 korona 90 fillér terhelte.

A konyhakertészet terményeit a piacon árusították el. — Az eladott terményekből befolyt 2311 korona 70 fillér; ennek ellenében munkadíjra, veteménymagvakra stb. kiadott 416 kor. 16 f. s így marad tiszta nyereség 1895 kor. 54 fillér.

Munkadíjából: tollfosztás és kosárkötési munkából befolyt 47 kor. 52 fillér, mely összegnek $\frac{1}{3}$ része a szabályzat értelmében a munkások közt kifizetett. Ezen 115 korona 84 fillér levonása után az alamiznaváltás pénztárának, mint tiszta haszon maradt 231 kor. 68 fillér.

A konyhakert termékeiből, tollfosztás és kosárkötésből befolyt tiszta jövedelem ezek szerint 1227 kor. 22 fillér. Alamiznaváltás címen 3 $\frac{1}{2}$ %-os közköltő címen befolyt 24,928 kor. 21 fillér; tartási díjából 1254 kor. 91 fillér; vegyesekből 3831 kor. 48 fillér; pénztári maradvány 73 kor. 15 fillér; az évi összes bevétel tehát 32,214 kor. 97 fillér.

Ezzel szemben a kiadás:

1. Élelmezésre a megtérült összegek levonása után	15,855 K 90 f.
2. Gondnok, orvos, felügyelők fizet.	3,360 K — f.
3. Gondnok lótartási átalánya ...	400 K — f.
4. Lelkész tiszteletdíja	300 K — f.
5. Felügyelők ruházatára	427 K 40 f.
6. Gyógyszerekre	917 K 04 f.
7. Földhaszonbér	182 K 35 f.
8. Épületek tűzbiztosítása	30 K 17 f.
9. Telefon évi használata	84 K — f.
10. Épületek javítására	299 K 54 f.
11. Tüzfára	1,800 K — f.
12. Szegények ruházatára	1,455 K — f.
13. Szegények munkadíja	184 K 11 f.
14. Vegyesekre	6,458 K 28 f.

Összes kiadás 31,753 K 79 f.

Mérlég:

Bevétel... ..	32,214 K 97 f.
Kiadás	31,753 K 79 f.

A pénztári maradvány 461 K 18 f.

A különféle munkadíjakból és ellátási költségekbe befolyt összeg levonása után mutatkozó 28,371 kor. 66 fillér tiszta kiadásból az intézeti szegényeknek fejenként való ellátása 228 koronába, napi ellátása pedig 62 fillérbe került.

Az intézet lakóinak lelki szükségleteinek ellátására az intézet lelkésze, nagytiszteletű Hajdu Zsigmond ref. lelkész, püspöki titkár ur minden második vasárnap és minden ünneppon egy tanítóképző növendék éneklése mellett, szent beszédet tartott és az év folyamán uri szent vacsorát is osztott ki.

Az istenitiszteleten úgy a város közönsége, mint a szegényház környékén lakó tanyai és kerti hívek közül igen sokan jelentek meg.

A szegényház és a hozzátartozó épületek a szükséghez képest házilag kijavítottak.

Az intézetben az egész éven át példás rend, fegyelem és tisztaság uralkodott.

Mértékhitelítés.

Debreczen sz. kir. város mértékhitelítő hivatala a hitelesítési eljárásról a következő jelentést küldte be hivatalomhoz:

Az 1906. év folyamán hitelesítve lett:

220 drb folyadékmérték.

3076 drb hordó.

415 drb száraztárgymérték.

141 drb súlymérték.

106 drb mérleg.

71 drb gázóra.

Összesen 4029 drb; ezen mérőkészülékek megvizsgálásáért befolyt 2247 korona 64 fillér.

Kimutatás a közbizághidról és a közfogyasztásra levágot állatok számáról 1906. évben:

Levágotott: bika 77; ökör 810; tehén 4565; növendék 3248; borju 5110; bivaly 404; összesen 14,214 darab.

Juh: öreg 2261; bárány 10,651 darab.

Kecske: öreg 5; gödölye — darab.

Sertés: öreg 28,033; malac 124 darab.

Megjegyzem, hogy a közbizághidra a huvszválat minden egyes esetben a fennálló törvények és állategészségügyi szabályok szerint végeztetett. A közfogyasztásra levágot 14,214 szarvasmarha közül közfogyasztásra bocsátottatott rendes vágáshoz 14,159, kényszervágáshoz 48; a közfogyasztásból kivonatottt rendes vágás alkalmából 2 drb, kényszervágásból 5; összesen 12,917; közfogyasztásra levágotatott 12,917 drb juh és kecske; összesen 28,157 drb. Közfogyasztásra levágotottt rendes vágáskor 27,490, kényszervágáskor 540; ebből a közfogyasztástól elvonatottt rendes vágáskor 81, kényszervágáskor 46 drb.

A jéggyártás akadály nélkül folyt a vágóhidra s eladatott 492,420 kilogramm jég; jár érte 5909 korona 04 fillér.

A vágóhidra az állategészségügyi törvények szigoruan betartottak; a rend és tisztaság kifogástalan volt.

Egyházak és közművelődési intézményekre fordított kiadás kimutatása.

Sorszám	Az egyház és intézmény neve	Képzépnz		Megtérülés	
		Bevétel		Kiadás	
		kor.	f.	kor.	f.
1	Ref. egyháznak	5042	06	7760	84
2	Róm. kath. "	2966			
3	Ág. ev. "	34	88		
4	Gör. kath. "	156	82		
5	Izraelita "	578	56		
6	Ref. főiskola	3937	06		
7	Ref. felsőbb leányiskola	12065		11012	50
8	Állami főreáliskola	18000			
9	Ref. elemi iskola	58484	75		
10	R. kath. " "	14477			
11	Ág. ev. " "	954	50		
12	G. kath. " "	2256	78		
13	Izraelita " "	7195	47		
14	Kereskedelmi tanonc isk.	6000			
15	M. kir. hadapród iskola...	800			
16	Ludovika akadémia... ..	856			
17	Ó Felsőge koronázási-alap	1800			
18	Közégi óvók	20251			
19	Intézetek	287			
20	Ref. szegény ápolóház ...	11725			
21	R. kath. " "	983	50		
22	Gazdasági ismétlő iskola	5200		500	
23	Kereskedelmi iskola... ..	2000			
24	Városi nyugdíj-alap... ..	10000			
25	Honvédsírok rendezésére	400			
26	Főisk. nyilv. olvasóterem	1600			
27	Csokonai-kör	1200			
28	Zenede... ..	5000			
29	Iparos segéd. szakrajtanf.	600			
30	Esküdtbírósgági tagok öszserírása	1000			
31	Polgári iskolára	8000			
32	Nőipariskolára	4000			
33	Siketnéma iskolára	2000			
34	Ismétlő iskolára				
35	Városi nyugdíj-alap segit.	77113	49		
36	Városi muzeum... ..	5050			
37	Mentőegyesület... ..	1000			
38	Városi könyvtára	1000			
	Összesen	328449	87	19273	34

Tanintézetek.

Ref. főiskola.

A ref. főiskolába a téli félévre beiratkozott 164, a nyári félévre 162 hittanhallgató, ezek közül az I. félévben kimaradt 1, a II. félévben 3 hallgató, maradt a két félév végén 163, illetve 159 hallgató; vallásra nézve az I. félévben ref. 162, ág. ev. 2; a II. félévben. ref. 160, ág. ev. 2; anyanyelv szerint valamennyi magyar; jeles osztályzatot nyert az I. félévben 45, jó oszt. 35, kielégítő oszt. 24, elégtelen oszt. 37, vizsgálatot nem tett 22; a II. félévben jeles osztályzatot nyert 51, jó oszt. 41, kielégítő oszt. 35, elégtelen oszt. 15, vizsgálatot nem tett 17; tandíjmentes volt 5, tápintézetes volt az I. félévben ingyenes 18; a II. félévben 18; fizető az I. félévben 60, 100, 180 koronát, fizetve 46, illetve 39; bentlakó 44, illetve 45, ujonnan jött 50, illetve 1.

Joghallgató	a téli félévben:	a nyári félévben:
I. éves	42	I. éves 100
II. "	45	II. " 52
III. "	36	III. " 31
IV. "	36	IV. " 24
végzett	3	végzett —
	Osszesen 162	Osszesen 207

Vallásra az I. és II. félévben ref. 134, ág. ev. 7, róm. kath. 28, gör. kath. 5, görög keleti 5, izraelita 28, illetve ref. 114, ág. ev. 8, róm. kath. 28, gör. kath. 4, gör. keleti 7, izraelita 20: Előmenetelre nézve az I. és II. félévben:

jeles	54
jó	83
kielégítő	65
elégtelen	76
vizsgát nem tett	95
tápintézetbe élvezett ingyen	22
60, 100, 180 koronát fizetett	89
bentlakó volt	36
ujjonnan jött	120

Mindössze volt akadémiai hallgató:

az I. félévben	371
a II. " " " " "	339

Maradt az év végén:

az I. félévben	362
a II. " " " " "	339

A hittanhallgatók 25 vármegyéből valók, 1 oroszországi születésű.

A joghallgatók 39, illetve 36 vármegyéből valók.

Szépen működött a főiskolai énekkar Mácsai Sándor tanár, a magyar irodalmi önképző-kör Ferenczy Gyula dr. tanár, a felsőbb tanulók olvasó egylete Ferenczy Gyula dr. tanár, a hittanszaki önképző társulat Erdős József dr. vezetése alatt; ugyancsak Erdős József dr. vezette a hittanhallgatók segítő egyesületét; Kun Béla dr. a joghallgatók hasonló célú intézményét és a joghallgatók önképző társaságát, Csiky Lajos lovag, a főiskolai gyorsíró egyletet; Jászi Viktor dr. az akadémiai athlétikai klubbot; szép sikereket mutatott fel ezenkívül az 1906. évben a debreczeni joghallgatók vivó egylete, a zenekör, megjegyezvén, hogy egy a hittan-, mint a joghallgatók becsületszéke is örökösödött az egyéni becsület felett.

Az anyakönyvtár, könyvtári gyűjtemények és erekleje muzeum részben vétel, részben ajánldékozás útján gyarapodtak; a nagykönyvtár állománya 49,346 mű 71603 darabban; az olvasó terem 3176-an látogatták és 4070 munkát olvastak 5832 darabban. Ösztöndíjban, segélyezésben és könyvjutalomban számos hallgató részesült. A tápintézetben az akadémia hallgatói közül részben ingyenes, részben fizetéses ellátásban részesültek hittanhallgató 47; joghallgató 48; összesen 95.

Ref. főgimnázium.

A ref. főgimnáziumba beiratkozott 631 nyilvános és 21 magántanuló, összesen 652 tanuló; évközben kimaradt 33 tanuló; vizsgálatlanul maradt 7; vizsgálatot tett 591 nyilvános és 21 magántanuló; ezek közül ismételő volt 21; görög nyelvet tanult 142; görög-pótló 73; a tavalyihoz képest a növekedékek 15-el apadtak.

Vallásra nézve:

Református	542
Ág. evang.	26
Unitárius	1
Róm. kath.	11
Görög kath.	1
Görög keleti	—
Izraelita	31

Anyanyelvre 606 magyar és 6 német; csak magyarul beszélt 551; helybéli 372; megyebeli 29; más megyebeli 211; összesen 612; jutalmazva és segélyezve lett 45; ösztöndíjat nyert 126; feltandíjmentes 144; $\frac{1}{4}$ részben 41; tandíjmentes 50; évi 25 koronáért lakást kapott 17; évi 12 koronáért 87; tápintézetben ingyenes volt 8; fizető 117. Jeles előmenetelű volt 70; általános jóléti; általános elégséges 274; 1 tárgyból bukott 30; két tárgyból 45; többből 29; összesen 612; magaviseletből jó osztályzatú 522; szabályszerű 69.

Írásbeli érettséget tett 36, szóbelire jelentkezett 36; érett lett jelesen 8; jól 8; elégségesen 16; javító vizsgálatra utasítottat 3; ismételőre 1.

A könyvtár, szertárak ez évben is gyarapodtak és az intézet kebelében fennálló ifjusági egyletek és körök a felügyelő tanárok bölcs vezetése és gondos örködése alatt derekasan működtek.

Római katolikus főgimnázium.

A hazafias kegyesrendűk vezetése alatt álló róm. kath. főgimnázium I—VIII. osztályába az 1906—7. tanítási évre beiratkozott az év elején 484 tanuló, a végén maradt 435 rendes és 10 magántanuló; ezek közül egész tandíjmentes volt 56; feltandíjmentes 12 tanuló; vallásra nézve:

római katolikus	223
gör. katolikus	17
református	2
ág. evangélikus	8
gör. keleti	1
izraelita	144
anyanyelvre magyar	434
német	9
rutén	1
tót	1
csak magyarul beszélt	374

magyarul, németül	54
" és oláhul	4
" és ruténul	1
" németül, franciául v. tótul	7
" és lengyelül	7
" horvátul és olaszul	1
Debreczeni volt 319, egyéb illetőségű	126

Előmenetelre nézve:

Minden tárgyból jeles	22
" " jó	73
" " elégséges	245
Egy tárgyból elégtelen	38
Két " "	29
Több " "	38
Magaviselete jó	260
" szabályszerű	175
Érettségi vizsgálatra jelentkezett	32
Szöbélire bocsátatott	31
Jelesen érett lett	2
Jól " "	6
Egyszerűen érett lett	13
Javító vizsgálatra utasítva ...	7
Ismétlő " "	3

Az intézetben 9 tanuló kapott ösztöndíjat és 20 alapítványos jutalomdíjat.

Az intézet az 1007 nyarán fényes zászlóavatási ünnepséget tartott.

M. kir. állami főreáliskola.

A debreczeni m. kir. állami főreáliskolába, melyet városunk nagy áldozattal támogat, az 1906—7. tanévben beiratkozott:

nyilvános rendes tanuló ...	203
magántanuló	4, ezekből
haladó	198
ismétlő	9
Összesen	207

Vallásra nézve:

róm. katolikus	27
görög katolikus	6
görög keleti	1
református	70
ág. evangélikus	11
unitárius	1
izraelita	79
Összesen	207

magyar	195
év végén maradt	195

Illetőségre nézve:

debreczeni	154
idegen megyéből	53

Az év végén maradt 195 tanuló közül:

általános jeles osztályzatú ...	6
" " jó	18
" " elégséges	110
egy tárgyból elégtelen	35
két " "	10
több " "	16
erkölcsi viseletből jó	101
" " szabályszerű	90
nem volt osztályozva	4

Egész tandíjat fizetett 145; féltandíjat 18; egész tandíjmentes 36.

A jó tanulók közül többen ösztöndíjat élveztek és jutalmat kaptak. Az intézet az 1906—7. tanév nyarán iskolaszászoló felavatási ünnepséget tartott Debreczen sz. kir. város uri társadalmának nagy részvételével.

A kereskedelmi tanintézet.

A Debreczeni Kereskedő Társulat nagy érdeket szerzett ezen közhasznú intézet felállításával és évről-évre való fejlesztésével. Ez idő szerint ezen intézet a következő tagozatokból áll:

Felső kereskedelmi iskola.

Polgári fiu " "

Kereskedő tanonc " "

Női kereskedelmi " "

Kereskedelmi esti szaktanfolyam.

A felső kereskedelmi iskolába beiratkozott 198 tanuló, ezek közül:

magántanuló	2
évközben kimaradt	13
maradt év végén	183

Vallásra nézve:

róm. katolikus	34
görög katolikus	1
görög keleti	2
református	53
ág. evang.	4
izraelita	89

Egészen és részben tandíjmentes volt 14; egész alapítványi helyen volt 13; félkedvezményen 4; tandíjat fizetett 152; segélyben részesült 34; rendkívüli tárgyakat tanult: gyorsírást 30; német társalgást 34; franciát 27; tornát és játékot (kötélző) 141 tanuló.

Érettségi vizsgálatra 50 tanuló jelentkezett.

A polgári fiu iskola.

Beiratkozott 280 tanuló; évközben kimaradt 10; maradt év végén 270 és pedig róm. kath. 75; gör. kath. 12; gör. keleti 2; református 238; ág. ev. 13; izraelita 30; magyar 260; nemzetiégi 10; szinmagyar 240; nem magyar 30; debreczeni 210; más helyről 70. Tandíjfizető volt 228; kedvezményes 39; ingyenes 3.

Osztályismétlésre utasított ... 18

Javítóvizsgálatra bocsátott ... 57

Általános elégséges osztályzatú ... 69

" " jó " " ... 85

" " jeles " " ... 29

" " kitünő " " ... 9

Osztályozatlan 3

A szorgalmas és jó magaviseletű tanulók jutalmazva lettek.

Kereskedő tanonc iskola.

Beiratkozott 185; évközben kimaradt 19; év végén maradt 166; vallásra ref. 80, r. kath. 28; izraelita 50; ág. ev. 1; gk. 7; előmenetelre nézve:

jeles rendű osztályzatot kapott ... 10

jó... .. 47

elégséges 67

javítóvizsgálatra utasított ... 22

osztályismétlésre " " ... 15

osztályozatlan 5

A jó és szorgalmas tanulók itt is jutalomban részesültek Debreczen sz. kir. város, a Kereskedő Társulat és a kereskedelmi és iparkamara részéről.

Női kereskedelmi tanfolyam.

Beiratkozott az év elején 46 tanuló; elmaradt 1; marad az év végén 45; vallásra róm. kath. 15; gör. kath. 2; református 11; izraelita 17; ág. ev. 1; valamennyi magyar anyanyelvű.

Kitünő osztályzatot nyert	6
Jeles " " " " " " " "	16
Jó " " " " " " " "	12
Elégséges " " " " " " " "	4
Javító vizsgálatot tehet " " " "	3
A tanfolyam ismét. utasított... ..	4
Kimaradt " " " " " " " "	1

Az iskolafentartó Kereskedelmi Társulat jutalmakra 60 koronát adott aranyban.

Kereskedelmi esti szaktanfolyam.

Volt 46 hallgató; vizsgálatra jelentkezett: írásbelire 33, ebből 1 visszavetített; szókéire 32, ebből megfelelt 31; 1 javítóra utasított.

Az iskolák a tanárok vezetése alatt tanulmányi kirándulásokat tettek a Sebeskörös völgybe, Gömörbe, melyeket Nagy József tanár vonzóan ír le az Ertesítő lapjain.

Ezen öt tagozatu iskola célja a következő:

Az állami segélyben részesülő felső kereskedelmi iskola célja, hogy oly ifjaknak, kik kereskedelmi irányu pályára készülnek, az általános műveltség mellett megadja mindama szakismerteket, melyek képessé teszik őket arra, hogy jöendő pályájukon, a gyakorlati életben helyüket nemcsak méltóan betölthessék, hanem mint magyar, hazafias szellemben nevelt, művelt és szakképzett erők a magyar kereskedelemnek és közzgazdaságnak fejlesztői is legyenek.

A polgári fiu iskola célja, hogy a gazdasági, ipari és kereskedelmi pályára készülő ifjaknak megadja azon erkölcsi képzettséget és gyakorlatias irányu előismeretet, melyre hivatásuk okszerű és sikeres végzéséhez szükségük van. Mint a népoktatás legfelsőbb intézete, a középiskolák megfelelő osztályainak fókán áll és a gyakorlati ismeretek mellett megadja azt a hazafias alapon épülő általános műveltséget is, melyre a tudományos pályára nem törekvő minden magyar állampolgárnak szüksége van a közéletben.

A kereskedő tanonc iskolát az üzleti életet gyakorlatilag tanuló kereskedő tanulók látogatják. Ezen iskola három osztályában a növendékek nemcsak a gyakorlati életben nélkülözhetetlen nyelvi és számtani ismeretekben, hanem a kereskedelmi életben annyira szükséges kereskedelmi számtanból, földrajzból, könyvvitelből, árú-, váltó- és kereskedelem ismeretkből és kereskedelmi levelezésből is nyernek oktatást.

A női kereskedelmi tanfolyam feladata és célja megadni azon kereskedelmi és irodai szakismerteket és gyakorlati ügyességeket, melyekre egyfelől a kenyérkeresetre utalt nőknek, mint üzleti alkalmazottaknak, másfelől művelt leányainknak,

mint a család tagjainak a vagyonkezelés és háztartás észszerű vezetésében szükségük van.

A kereskedelmi esti szaktanfolyam célja egyrészt a napközben kenyérkeresetre utalt felnőtteknek a legszükségesebb kereskedelmi szakismertek elsajátítására módot és alkalmat nyújtani, másrészt különösen a kereskedő ifjaknak szakszerű továbbképzésére irányuló komoly törekvés-t támogatni.

Református tanítóképző.

A debreczeni református tanítóképző-intézetbe az I. félévben beiratkozott az év elején 181 tanuló, illetve a II-ikban 156; vallás szerint:

I. félévben:		II. félévben:	
református	179	református	154
róm. kath.	1	róm. kath.	1
gör. keleti	1	gör. keleti	1

Anyanyelv szérint:

I. félévben magyar	180,	román	1
II. " " "	155,	"	1

Előmenetelre nézve:

I. félévben:		II. félévben:	
kitünő	6	7	
jeles	30	27	
jó	52	32	
elegendő	67	45	
nem elegendő, ismétel	16	39	
nem elegendő, javít	1	4	
pótvizsgálatot tesz	1	—	
időközben eltávozott... ..	6	8	
tanításra kiment	3	3	
Összesen 181		156	

Magaviseletre nézve:

I. félévben:		II. félévben:	
jó	143	128	
szabályszerű... ..	28	16	
kevésbé szabályszerű	1	1	
eltávozott	9	11	

Az intézet kebelében fennálló egyletek és körök a felügyelő tanárok vezetése és örködése mellett eredményesen működtek; a tanulók közül 81 nyert részben ingyenes, részben mérsékelt fizetéses ellátást a tápintézetben.

Ősztöndíjban, pénz- és könyvjutalomban több tanuló részesült.

Tanításra az év folyamán 13 tanuló ment ki. Az iskolai év végén képesítésre 37 tanuló jelentkezett; oklevelet nyert 27; 8 igazolványt kapott; 2 pedig visszalépett.

Református felsőbb leányiskola.

(Dóczy-intézet)

A debreczeni református egyház leánynevelő-intézetében ugyanazon egy kormányzóság és igazgatóság alatt az 1906—7. iskolai évben a következő iskolák voltak:

- négy osztályu elemi iskola;
- négy osztályu gyakorló iskola;
- hat osztályu felsőbb leányiskola;
- tanítóképző-intézet;
- internátus.

A város részéről az igazgató-tanácsba Bészler Károly tb. főjegyző és Oláh Károly tanácsnok voltak kiküldve.

a) *A négy osztályú elemi iskola.*

Az elemi iskolát két tanítónő, a gyakorlót 1 tanítónő vezette.

A négy elemi és gyakorló iskolába járt 33 tanuló.

b) *Felsőbb leányiskola:*

Tanuerők száma 20.

Beiratkozott rendes tanuló	258
" " magán	9
Évközben kimaradt	5
Meghalt	1
Év végén maradt	252

Vallásra nézve:

református	229
ág. evang.	6
róm. kath.	5
uniárius	2
izraelita	10

c) *Tanítónőképző-intézet.*

A tanerők száma 16.

A tanulók száma 120.

Képesítőt tett 44 tanuló.

Az internátusban volt 51 tanuló.

Az intézetben a fegyelem példás, az előmenetel általános jó volt.

Református elemi iskolák.

Debreczen sz. kir. városban a lakosság számarányához képest, legtöbb elemi iskolája van a református egyháznak. Van a városban 34 fiú és 33 leány, összesen 67 iskola. Az összes tantermek száma 68. Tanító működik 46, tanítónő 11; az elemi iskolák fenntartási összege 125,093 korona 92 fillért tesz ki. Az elemi iskolában az általános előmenetel és erkölcsi magaviselet jó volt, az iskolák teljesen fel vannak szerelve butorkokkal és szemléltető eszközökkel és az összes tanerők fáradságot nem ismerő buzgalommal igyekeztek a népnevelés terén érvényesülni. A tanulók egészségi állapota megnyugtató volt az 1906—7-iki tanévben, azonban 1906 december 15-től 1907 január 15-éig az iskolák zárva voltak a járványos betegségek miatt.

A nőegyleti árvaházi iskola.

A debreczeni jótékony nőegylet árvaházában osztatlan hat osztályú elemi iskolát tart fenn, melyet első sorban a nőegylet árváinak oktatására tart fenn, de ahová a környék tanulóit is bejárnak, számszerint 12-en. A tantermek száma 1; növendék volt 30; bentlakó 18; kintlakó 12. Az iskola költségeit a nőegylet fedezi és okleveles tanítónőt tart.

Kisdödők, menházak.

Városunkban 4 kisdödő van és pedig a Degenfeld-teren, Eötvös-, Merter- és Timár-utcán; menházak a Homok- és Csapókerben; nyári menház az Ohaton. Az óvodák el voltak helyezve 4 épületben és 4 tanteremben; óvodai tanítónők száma 4; menházvezető volt 3.

A pallagi elemi iskola.

Az állam a pallagi gazdasági-intézet telepen a pallagon lakó gyermekek részére iskolát tart fenn.

Ohat—telekházi iskola.

A város tartja fenn az elemi iskolát.

Belső ohati iskola.

Szintén a város tartja fenn.

Kismacsi iskola.

A kismacsi uradalom tulajdonosa özv. Steinfeld Mihályné urasszony, a birtokán alkalmazottak és cselédség gyermekeinek oktatására tanyai vegyes iskolát tart fenn nagy áldozatkészséggel.

Az iskolai építkezésekről, melyek az év folyamán történtek, valamint az iskolai épületek tatarozásáról, javításáról és bővítéséről a középítési rovatban emlékeztem meg, jelezve, hogy városunk tanácsa és törvényhatósági bizottsági közgyűlése a rendelkezésre álló eszközökkel mindent elkövetett az oktalás-ügy szintjének emelésére, amit az 1906. évi zárószámadás és az 1907. évi költség-előirányzat igazolnak.

Ennek, valamint a felekezetek áldozatkészségének tulajdoníthatjuk, hogy iskoláink úgy elhelyezésre, mint berendezésre és felszerelésre kiállják a legmagasabb kritikát. Hiányok ugyan még mindig vannak és éppen ez okból az iskolák és tantermek számát a jövő évben a rendelkezésünkre álló anyagi eszközökkel szaporítani fogjuk.

A népiszkolákban különös éber figyelemmel voltunk a gyermekek valláserkölcsi oktatására és kötelességüket teljesítő tanulóink és tanítónőink vigyázó szemekkel örködték a tanulók lelke felett. És mivel a vallásos érzéssel összefér, sőt karöltve jár a hazafias eszmék ápolása, a nagyjaink és jelesaink iránt érzett kegyelet, — tantestületünk minden kinálkozó alkalmat megragadott, hogy a növendékek lelkében a szép és nemes dolgok iránt való érzéket felköltse. Vallásos és hazafias ünnepeket rendeztek, melyeken a városi tanács minden esetben képviseltette magát.

(Folyt. köv.)

Védekezés a fa- és széndrágaság ellen.

— Állítsunk gázkályhákat.

A városban egyeből sem beszélnek most, csak a drágaságról. És valóban, szomorúan aktuális lett ez a téma, mert maholnap a megelőetés valóban művészet lesz. Nemcsak a költött jövedelmű ember él nehéz gondok között, hanem a módosabbak is feljajdulnak a nagy drágaság láttára. Az élelmi szerek tíz év alatt 63%-kal emelkedtek, de magasra nőttek az élvezeti cikkek is, valamint mindaz, ami a kereskedelemben és iparban előfordul.

Az emberek védekezni próbálnak a drágaság ellen. Keresve kutatják a megelőhetőségre könnyebb módjait. Amott szövethéteket alapítanak, emitt közös konyhát építenek, sőt egyes városok, mint Budapest, Kecskemét, Temesvár, Selmeczbánya, minden lehetőséget kiakasztanak, hogy lakosáiknak valamelyes kedvezményt nyújtsanak.

A jelenlegi állapotok annál leverőbbek, mert jön a tél. Azok a tudósok, akik a esillagokból olvassák ki a jövőt, azaz biztatnak ugyan, hogy a ránk jövő tél nem lesz olyan szigorú, mint a tavalyi, ez azonban oly vigasztalás, amelyek nyomában csalódás is jöhet. De bármily tél következik is reánk, annyi bizonyos, hogy fűtőanyagra szükségünk lesz. Ezen szükségletünket azonban az idén drága pénzen fogjuk beszerezni. A fa ára emelkedőben van és biztosra vehetjük, hogy egy ölfá a behozattal és felvágással legalább is 44—46 koronába fog kerülni. Csak öt ölet véve fel egy közepes háztartáshoz, a tüzelőanyag a legtöbb ember zsebéből ki fog venni 220—230 koronát, melyet ha felosztunk hatóra a késő őszi, tél és kora tavasz tartamára, havonként 36—38 koronába fog kerülni a fűtés, pedig öt öf fa a mi bérelt lakásaink mesésen rossz kályhaszerkezete és kéményrendszere szerint, magyaron szólna, meg se kottyan.

De nemcsak a fa, hanem a szén ára is emelkedik, de meg szénnel csakis az erre berendezett kályhákban lehet fűteni; nem is szólván arról, hogy néha napokon át sem lehet szénét kapni, mint az tavalyi is megesezt, a fawaroztatás és favágás pedig oly sok költséggel és bosszúsággal jár, hogy egy csöppet sem csodálkozunk, ha sokan nagy aggodalommal néznek a tél elé.

Legokosabban cselekszünk akkor, ha gázkályhákkat szereljük fel lakásunkat. Ez esetben nem kell bajlódunk a fa és szén beszerzésével, nem bosszantanak bennünket a favágók horribilis követeléseikkel, nem piszkoljuk el lakásunkat szénporral és egyenletes melegében tarthatjuk szobáinkat. És mindezen előnyvel zemberben egy fillérrel se kerül többbe a gázfűtés és nem is veszélyes, mert ha esetleg gázömlés történnék, a kémény a mérges gázt kizuzza.

Debreczen sz. kir. város világitási vállalata teljesen be van rendezve gázkályhákra és azok beállítására. Olesó árban elvégez minden munkát és az általa szállított gázkályhák nemcsak célszerűek, hanem csinosak és ékesítik a szobát. Kiki beszerezhet magának olesóbb, vagy drágább gázkályhát, a legolesóbb éppenugy melegít, mint a legdrágább. Esténként vagy alkonyatkor bevilágítja diszkrét fényével az egész szobát és vissza viszi gondolatunkat a régi időbe, mikor nagyapánk háznál kandallóban robogott az akkor olesó hasábjá. Így tehát a célszerűséghez még egy kevés poézis is járul, emlékezés a multra, mikor olesóbb és jobb világot éltünk...

Nem ajánlhatjuk eléggé olvasóink figyelmébe a gázkályhák beszerzését, sok bosszúságtól lesz az megkímélve, aki szakít az előítéletekkel és a fűtés eme modern eszközét viszi házába. Emellett egy fillérrel sem fog fűtésre többet költeni, mintha drágán veszi a fát és a szobát, falakat puszító, a tudóra pedig ártalmas szentet. Mérsékelteti a szoba levegőjét tetszése szerint, nem kell órákig várnia, míg a kályha és szoba felmelegszik, hanem pár perc múlva barátságos meleg feláraszolhat lakásába és csak akkor gyújtja fel a lángokat, mikor azokra éppen szüksége van.

Debreczen sz. kir. város világitási vállalata a hozzá érkező megkereséseket és megrendeléseket még az ősz folyamán elintézi, illetve teljesíti olesón és szakszerűen. K. A.

101,074.
1907. sz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterétől.

Körrrendelet.

F. é. 76,231. számú rendelettel a hazai bábaképezdéken a tanfolyamok időbeli beosztását megváltoztattam, amennyiben elrendeltem, hogy az 1907—8. tanévtől kezdve a téli tanfolyam október hó helyett szept. 1-én, a nyári tanfolyam pedig márc. hó helyett február hó 1-én vegye kezdetét s ehhez képest az előbbi január hó végével, az utóbbi pedig június hó végével fejeztessék be. Kivételnek a pécsi és nagyváradai bábaképző intézetek, melyeknél kivételesen külön kérelmükre átmenetileg a régi rend tartatott fenn.

Ehez képest felhivom tehát a Törvényhatóságot, intézkedjék sürögösen az iránt, hogy e megváltozott tanítási rendről a Törvényhatóság fenntartósága alá tartozó összes hatóságok és községek tudomást vévén, azt megfelelő módon közhírré tegyék.

Budapest, 1907 szeptember 21.

A miniszter helyett:

Molnár,
államtitkár.

14,441.
1907. tkt. sz.

Békes vármegye alispánjától.

Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének.

Megkeresem, hogy az alábbi körözést a törvényhatóság hivatalos lapjának a legközelebbi számában közölni sziveskedjék:

A budapesti I. sz. kilikán 1906 január 18-án született és a gyulai állami gyermekmenhelyben gondozott Pokorni Miklós illetőségének megállapítása céljából anyja, az állítólag Losoncon Pokorni József és Halgas Anna szülötől 1886-ban született s a római katolikus egyháznál anyakönyvezett, de ott ismeretlen Pokorni Katalin cseléd, aki Budapestről VIII. Öllőut. 26. szám alatti lakásról 1906. február 5-én ismeretlen helyre távozott, nyomozandó; feltalálás esetén illetőségi viszonyaira nézve a lehető legrészletesebben kihallgatódó és fölveendő jegyzőkönyv Békes vármegye alispánjához küldendő. Gyulan, 1907. évi október hó 19-én.

Ambrus János,
alispán.

14,862.
1907.

Debreczen szab. kir. város Tanácsától.

Hirdetés.

A Pac- és Haláp erdőségeken gyakorolható makcoltatás tárgyában.

A város tulajdonát képező Pac- és Haláp erdőségeken termelt makknak értékesítése rendeltetvén el, értesítjük a jószágtartó gazdaközönséget, hogy sertéseit és juhait, — két darab juhot és két darab idei malacot véve egy számos darabnak — darabonként egy korona makcoltatási díjnak előleges lefizetése mellett, ezen erdőségekre behajthatja és ott az előírt feltételek mellett 1908. évi március hó első napjáig járthatja.

Jelentkezni lehet a mezőrendőr kapitányságnál, ahol a makcoltatási díj befizetendő.

Figyelmeztetnek az illető kaszáló birtokosok, hogy a díjakat ugy sertéseik, mint juhaik után ök is kötelesek megfizetni, különben, ha józsaik kaszáló területén kívül találatnak, mezőrendőri kihágás miatt felelősségre vonatni és büntetetté fognak.

Kelt Debreczen szab. kir. város Tanácsánál 1907. évi október hó 14. napján tartott üléséből.

Városi Tanács.

15,012
1907. sz.**Árverési hirdetmény.**

Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező s a debreczeni 5016. sz. tjkvben A/1 rsz. 2518 hrsz. alatt felvetett Tizenháromváros-utcai 18. sorsz. házastelek a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek 231/12,735—1905. bkgy. sz. s a m. kir. belügyminiszter által 122,891/II—b.—1905. sz. alatt jóváhagyott határozata alapján nyilvános árverésen eladni fog; 2. ugyan-csak Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező s a debreczeni 9216. sz. tjkvben A+198, 199, 200. sorsz. s 5652/6—1/a, 5652/a—2 s 5652/a—1 hrsz. alatt foglalt 575□-öl területű ingatlan (Homokkert) a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek 301/15,738—1905 bkgy. sz. s a m. kir. belügyminiszter ur által 4474/II—b. 1906. sz. alatt jóváhagyott határozat alapján f. 1907. évi november 5-én délelőtt 9 óraker a városháza nagy tanácstermében tartandó nyilvános árverésen el fog adatni. Az árverési feltételek a számvevői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1907 október 17.

A városi Tanács.

15,443.
1907. sz.**Árverési hirdetmény.**

A városi Tanács a város tulajdonát képező ugy-nevezett Hatvan-utcai tilalmast, mely 103 hold 1555 négyszög öl területű föld az 1908. évi október 1-től 1014 október 1-ig terjedő hat évre; továbbá a

Rickl Gizella-féle 11 hold 496 négyszög öl majorsági föld; Szikszai-féle 1 hold 1499 négyszög öl és a Vásári-féle 2 hold 478 négyszög öl területű majorsági földeket 1908. évi október hó 1-től 1911 október hó 1-ig terjedő 3 évre; a

Bika-, Koncz- és Farkas-féle házak utáni együtt 35 hold 800 négyszög öl földet 1908. évi október 1-től 1911 okt. 1-ig terjedő 3 évre;

a Komlóskerti 26 nyilas és 4 négyszög öl földet és az ehhez csatolt, régen szováti útrészit képezett 1 hold 1017 négyszög ölnyi földterületet 1908 október 1-től 1914. évi október 1-ig terjedő hat évre nyilvános árverésen haszonbérbe fogja kiadni.

Az árverés f. 1907. évi november hó 5-én d. e. 9 $\frac{1}{2}$ óraker a városháza nagy tanácstermében tartatik meg.

Az árverési feltételek a városi számvevői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1907 október hó 17-én.

A városi Tanács.

15,136.
1907.**Árverési hirdetmény.**

Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező ugy-nevezett Tóth házutáni 200 négysz. öl területű kert, továbbá a Komlóskerti 1 nyilas 1020 négysz. öl területű, a városi szegényházzal szemben fekvő Tócsó-kert melletti 44 hold; a Baranyi-féle házutáni 22 hold 864 négysz. öl területű ondódi; a Hegedüs-féle 2 hold 1545 négysz. öl majorsági; az ugynevezett

Posta-féle 35 hold; a város és a Hatvan-utcai temető közti 2 hold 1190 négysz. öl területű továbbá a Gilyányi laktanya nyugati oldala és a Boldogfalvai kert között fekvő 5 hold és végre a Simonffy-utcai 1. sz. bérház-utáni 7 hold 489 négysz. öl területű Ondódi, Debreczen város tulajdonát képező földek a városháza nagy tanácstermében f. 1907. évi november hó 5-én megtartandó nyilvános árverésen a legtöbb bérösszeget ígérőnek haszonbérbe adatnak.

Árverelni szándékozók által az árverési feltételek a városi számvevői hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1907 október hó 17.

A városi Tanács.

15,459.
1907. sz.**Árverési hirdetmény.**

Debreczen sz. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező: 1. u. n. Tóth-ház utáni 19 hold 1310 □-öl ondódi föld; 2. A szikgyakori 388 hold föld a Cszak esapszékkel együtt az 1907 november hó 5-ének d. e. 9 órájára kitézött s a városház nagytanácstermében megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbeadati fognak. Az árverési feltételek a számvevői hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1907 október hó 22-én.

A városi tanács.

14,373.
1907. sz.**Árverési hirdetmény.**

A városi Tanács a Debreczen sz. kir. városi nyugdíj-alap tulajdonát képező, a debreczeni 8088. sz. tjkvben A + 3—10. sorszám alatt foglalt Fried Lajos-féle 76 h. 1098 □-öl területű új osztású földet 1908 október 1-től 1911. évi október 1-éig terjedő három évre a 13,667—1907. számú tanácsi határozat alapján, 1907. évi november 5-ik napján a városháza nagytanácstermében megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fogja kiadni.

Az árverési feltételek a város számvevői hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1907 október hó 22-én.

A városi tanács.

15,014.
1907.**Árverési hirdetmény.**

A városi Tanács a Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező Morgó-u. 7. és Könyök-u. 10 sorsz. 46—30 négyszög öl területű telket, a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek kormányhatóságilag jóváhagyott 174/9188—1907. sz. határozata alapján nyilvános árverésen eladni fogja.

Az árverés 1907 november hó 5-ik napján d. e. 9 $\frac{1}{2}$ óraker a városháza nagy tanácstermében fog megtartatni.

Az árverési feltételek a városi számvevői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1907 október hó 17.

A városi Tanács.